

**ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำจากชุมชน
ศึกษากรณี : หมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นก่อนและขณะใช้
พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543
legal issues about water pollution from community,
studied cases of housing estates which were built
before and during Estate Development Act,
B.E. 2543 (2000) enforcing**

นรินทร์ภัค เกตุสุรินทร์*
วริยา ลำเลิศ**

บทคัดย่อ

บทความเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำจากชุมชน ศึกษากรณี : หมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นก่อนและขณะใช้พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543” มีวัตถุประสงค์ ในการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรรเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา แนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร เช่น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ.2515 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.2543 เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขการจัดการมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร

จากการศึกษาพบว่า ปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศไทยเกิดจากหลายสาเหตุซึ่งหนึ่งในนั้นคือ มลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งหมู่บ้านจัดสรรเป็นที่อยู่อาศัยและที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ โดยในปัจจุบันหมู่บ้านจัดสรรเป็นที่นิยมของประชาชนเป็นจำนวนมากแต่

*นักศึกษาลัทธิสุตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ผู้ประกอบการไม่ได้คำนึงถึงการจัดทำสิ่งสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะให้กับหมู่บ้านประกอบกับการสร้างท่อระบายน้ำในหมู่บ้านจัดสรรของประเทศไทยเป็นการสร้างท่อระบายน้ำขึ้นมาเพื่อรองรับการระบายน้ำฝนแต่ไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อระบายน้ำที่ผ่านการใช้งานในชีวิตประจำวันของผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรร จึงทำให้เกิดปัญหาการปล่อยน้ำที่ผ่านการใช้แล้วมารวมกับน้ำฝนในท่อระบายน้ำฝนแล้วปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยที่ไม่มีการบำบัด ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ เมื่อหมู่บ้านหลายๆโครงการมีลักษณะเหมือนกันก็จะทำให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากหมู่บ้านจัดสรร ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในด้านต่าง ๆ

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร ในกรณีที่หมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 แม้ตามประกาศคณะปฏิวัติจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะไว้ มีการกำหนดเรื่องของการบำบัดน้ำเสียที่ไ้จากครัวเรือนจะต้องมีการบำบัดให้มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่ามาตรฐานน้ำที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมกำหนดก็ตาม แต่ในความเป็นจริงก็ยังคงเห็นปัญหามลพิษทางน้ำจากหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นตามประกาศคณะประวัติฉบับที่ 286 แม้ต่อมาประกาศคณะประวัติฉบับที่ 286 จะถูกยกเลิกไปแล้ว แต่หมู่บ้านที่สร้างขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติก็ยังคงอยู่ จึงต้องอาศัยบทเฉพาะกาลในมาตรา 70 ของพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ในการเร่งรักษาสาธารณูปโภค ส่วนโครงการหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ก็ต้องบังคับตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 แต่ยังมีประเด็นของการตีความว่าระบบบำบัดน้ำเสียจัดว่าเป็นบริการสาธารณะหรือสาธารณูปโภค เนื่องจากมีความแตกต่างกันของเจตนารมณ์ของกฎหมายจึงจะต้องมีการกำหนดความชัดเจนของความหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ได้มีการตีความหมายกว้างจนเกินไปจึงขาดความชัดเจนซึ่งอาจส่งผลต่อการจัดตั้งการก่อสร้างการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมทั้งเมื่อมีการบำบัดน้ำเสียแล้ว ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการนำน้ำที่ผ่านการใช้แล้วนํากลับมาใช้ใหม่โดยอาศัยหลักการ Reduce Reuse Recycle (3R) มาใช้กับประเทศไทยและนำหลักการดังกล่าวไปกำหนดไว้ในกฎหมายทั้งยังเป็นการจัดการน้ำเสียโดยไม่ต้องเสียเปล่าและยังเป็นการลดวิธีการแก้ปัญหการขาดแคลนน้ำ นอกจากนั้นให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรรใช้น้ำเท่าที่จำเป็นและน้ำที่ผ่านการใช้แล้วก็มีจำนวนลดลงทำให้เกิดมลพิษทางน้ำในหมู่บ้านจัดสรรน้อยลงรัฐบาลควรมีนโยบายอย่างเช่น การคืนภาษีให้กับครัวเรือนหรือในหมู่บ้านที่ดำเนินการดังกล่าว

คำสำคัญ : มลพิษทางน้ำ, ระบบบำบัดน้ำเสีย, ชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร

Abstract

The objective of the study was to resolve water pollution from communities, to be aware of the issues, concepts and law about water pollution control such as Revolutionary Proclamation No.286, B.E. 2515, Improvement and Conservation of National Environmental Quality Act, B.E. 2535 (1992) in order to approach resolving water pollution from communities in housing estates.

It was found that water pollution issue in Thailand caused by various reasons, one of those is water pollution issue from community in housing whom those accommodations are important to people. Housing estates are now famously chosen, however the entrepreneurs regardless focus on providing public utilities and services to villages including to providing appreciate drains. Housing estates in Thailand provided drains to support rain drainages instead of daily use drainages. Thereby, those caused issues of releasing used water gathered with rain water in rain drains and released to the public canals or river without wastewater treatments. Moreover, those recurring occurred in many housing estates which had brought water pollution issues in housing estates and caused natural resources deterioration also effected in different ways.

The problems mentioned above, I would propose guideline in order to resolve water pollution from communities in housing estates which were built according to Revolutionary Proclamation No.286, B.E. 2515. Although, the proclamation had set about public utilities and services, wastewater treatments are required to be as standard as a designated by environmental committee, those problems still occurred. Even though, the proclamation had been declined after that but those accommodations had to remain according to the transitional provisions of Code 70th in Estate Development Act, B.E. 2543 (2000). As for, housing estates which were built according to the Estates Development Act, B.E. 2543 (2000) had to be under its enforcement. However, there is interpretation issue of wastewater treatment system whether it is public service or utilities due to the difference of the intention of the law. There should be a clarity of its meaning because the interpretation of the Estates Development Act, B.E. 2543 (2000) is too wide which may effect the wastewater treatment settings. Moreover, I would like to propose 3R guideline-reusing water to use in Thailand and adapt to use in law. On the other hand, it is another method to reduce a lack of water. also for the residents in housing estates to use water necessarily. Thereby, used water will reduce and also water pollution. The government should set a policy such as having tax refund to the residents that follows policy.

Keywords : Water pollution, Wastewater treatments, Community in housing

บทนำ

น้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์อย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงชีวิตทุกชีวิต ตั้งแต่สมัยโบราณการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความจำเป็นจะต้องอยู่ใกล้บริเวณแหล่งน้ำเพื่อที่จะหล่อเลี้ยงชีวิตเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ต่อไป

ในอดีตจำนวนประชากรของประเทศไทยยังมีไม่มากความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ยังไม่รุ่งเรืองทรัพยากรในด้านต่างๆ ยังไม่เสื่อมโทรมจึงยังไม่ค่อยประสบปัญหาในเรื่องมลพิษทางน้ำ แต่เมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยก็มีเพิ่มมากขึ้นและยังมีความเจริญก้าวหน้าในทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยี ทางด้านอุตสาหกรรม ประชากรเข้ามาสู่ชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้เกิดชุมชน เกิดหมู่บ้านจัดสรรขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งหมู่บ้านจัดสรรก็ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีจึงทำให้หมู่บ้านจัดสรรจะต้องมีการบริการทางด้านอื่นๆ เช่น ด้านสาธารณูปโภค การจัดให้มีท่อระบายน้ำเสียเนื่องจากการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคก่อให้เกิดการปล่อยน้ำเสียออกจากหมู่บ้านจัดสรรหรือเททิ้งขยะมูลฝอยที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคสู่แหล่งน้ำธรรมชาติรวมทั้งน้ำเสียหรือขยะมูลฝอยดังกล่าวยังมีสารพิษอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้ปัญหาน้ำเสียเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน และชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณเขตเมือง เช่น ในหมู่บ้านจัดสรรแม้จะไม่ได้ปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือ

ขยะมูลฝอยลงในแหล่งน้ำโดยตรง แต่เมื่อประชาชนใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคแล้วน้ำดังกล่าวก็ลงสู่ท่อระบายน้ำโดยท่อระบายน้ำของประเทศไทยถูกสร้างขึ้นมาเพื่อระบายน้ำฝน เมื่อมีการปล่อยน้ำเสียรวมกัน ในท่อระบายน้ำซึ่งทำให้น้ำไหลลงสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติโดยขาดการจัดการและควบคุม เมื่อไม่มีการวางระบบ การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิตจึงเป็นสาเหตุของการเกิดมลพิษทางน้ำ ซึ่งในอดีตนั้นการจัดทำหมู่บ้านจัดสรรในบางโครงการไม่ได้มีการจัดทำสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ตามที่ผู้จัดสรรได้มีการโฆษณาไว้ นอกจากนั้น การวางแผนผังโครงการ วิธีการจัดสรรที่ดินก็ไม่เป็นไปตามหลักการผังเมืองจึงทำให้รัฐบาลได้ออกมาแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนผู้ซื้อบ้านจัดสรรโดยออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 286 ประกาศ ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ซึ่งในประกาศคณะปฏิวัติได้ให้ความหมายของการจัดสรรที่ดินคือ การจัดจำหน่ายที่ดินติดต่อกันเป็นแปลงย่อยจำนวนตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไปโดยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นตอบแทน และมีการให้ค้ำประกันหรือการแสดงออกโดยปริยายว่าจะจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือการบริการสาธารณะ² ในที่ดินดังกล่าว ซึ่งยังเกิดความไม่ชัดเจนว่าการจำหน่ายที่ดินนั้นกฎหมายให้มีการจำหน่ายที่ดินโดยมีการให้ค้ำประกันว่าจะจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือต้องการให้จำหน่ายที่ดินโดยจัดทำสาธารณูปโภคให้เสร็จสิ้นก่อน ซึ่งส่งผลถึงระบบการบำบัดน้ำเสียในหมู่บ้านจัดสรรเช่นกัน

² ข้อ 1, ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515

นอกจากนั้นยังไม่ได้มีการวางหลักเกณฑ์เรื่อง
สาธารณูปโภคในหมู่บ้านจัดสรรเท่าที่ควร จึง
ทำให้ผู้จัดสรรอาศัยช่องว่างของกฎหมายทำให้เกิด
ปัญหาขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ผู้จัดสรรไม่ดูแล
ไม่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคในหมู่บ้านจัดสรร
อีกทั้งยังเกิดปัญหากับผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในเรื่อง
การดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและในบาง
โครงการผู้จัดสรรหมู่บ้านได้ทั้งโครงการไม่รับผิดชอบ
ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคส่งผลให้
สาธารณูปโภคเกิดความเสื่อมโทรมทั้งยังส่งผล
กระทบให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่อง
ของการปล่อยน้ำเสียจากหมู่บ้านลงสู่แหล่งน้ำ
สาธารณะ หากมีการปล่อยปะละเลยในเรื่อง
ดังกล่าวหรือไม่ได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงก็จะทำให้
เป็นปัญหาของสังคม ส่วนหมู่บ้านโครงการใด
ที่ได้มีการจัดให้ดูแลและใช้สาธารณูปโภคโดย
จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นก็ต้อง
เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายนั้น ๆ ทำให้กฎหมาย
ดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติ
กฎหมายให้ผู้ซื้อหมู่บ้านจัดสรรเข้ามามีส่วนร่วม
ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค ซึ่งประกาศคณะ
ปฏิวัติฉบับดังกล่าวได้มีการใช้บังคับเป็นระยะ
เวลานาน ซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ใน
ปัจจุบันจึงทำให้มีการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515

ประเทศไทยมีการประกาศใช้พระ-
ราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาด้านสิ่ง
แวดล้อมที่มีความรุนแรงเพิ่ม มากขึ้น รวมทั้งยังมี
หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาทำการควบคุมการบำบัดน้ำ
เสียของชุมชน แต่ก็ยังไม่อาจแก้ปัญหาทางด้าน
สิ่งแวดล้อมได้และปัญหาน้ำเน่าเสียก็ยังมีให้เห็น
กันอยู่ในปัจจุบัน เช่น ในกรณีของคลองแสนแสบ
ที่เกิดน้ำเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็น ซึ่งอาจเกิดจากการ
ขาดการจัดการน้ำเสียในชุมชนและมีการปล่อยน้ำ
เสียลงสู่คลองแสนแสบ³ ปัจจุบันได้มีการตราพระ
ราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ใช้บังคับ
ตั้งแต่วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 ขึ้นแทน
ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 โดยได้
มีการแก้ไขและกำหนดมาตรฐานในการคุ้มครอง
ผู้ซื้อหมู่บ้านจัดสรรและได้มีการกำหนดให้ผู้รับ
ผิดชอบในเรื่องการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคโดย
มีการกำหนดไว้ในมาตรา 43⁴ ซึ่งสาธารณูปโภคที่
ผู้จัดสรรที่ดินได้ทำขึ้นจะต้องเป็นไปตามแผนผัง
และโครงการที่ได้รับอนุญาต เพื่อประโยชน์แก่
หมู่บ้านจัดสรรและได้กำหนดให้ผู้จัดสรรที่ดิน
ต้องบำรุงรักษาสาธารณูปโภคที่จัดทำขึ้นรวมทั้ง
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค เช่น
การลอกท่อระบายน้ำ การจัดให้มีระบบบำบัด

³แดงอ่อน มั่นใจตน, “ประชารวมใจ คืบความสกใสให้คลองแสนแสบมหกรรมรวมใจเพื่อสายน้ำ” (2548) 27: 9633 วารสาร
มหกรรมรวมใจ เพื่อสายน้ำ 78, 78.

⁴มาตรา 43, พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 บัญญัติว่า

สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดิน ตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน
สวน สนามเด็กเล่น ให้ตกอยู่ในภาระจ่ายอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรรและให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะบำรุงรักษา
สาธารณูปโภคดังกล่าว ให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นต่อไปและจะกระทำการใดอันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจ่ายอมลด
ไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้

น้ำเสียเพื่อบำบัดน้ำ ที่ผ่านการใช้แล้วจากบ้านเรือน ไม่ว่าจะเป็นน้ำที่ปล่อยมาจากในห้องน้ำ น้ำซักผ้า ซักล้าง ปรงอาหารหรือการชำระล้างร่างกาย ซึ่งจะต้องได้รับการบำบัดให้มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่ามาตรฐานน้ำทิ้งของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับในท้องถิ่นนั้นก่อน จึงจะระบายสู่แหล่งน้ำได้หากไม่มีการกระทำดังกล่าวก็จะเกิดมลพิษทางน้ำ ทำให้เกิดการสูญเสียระบบนิเวศ เป็นต้น ซึ่งสาธารณูปโภคเป็นส่วนสำคัญของหมู่บ้านจัดสรร

อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคในหมู่บ้านจัดสรร การบังคับใช้กฎหมาย การที่ผู้จัดสรรโครงการหมู่บ้านจัดสรรหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการตามข้อกำหนดการจัดสรรที่ดิน อาจเป็นเพราะเจ้าของโครงการต้องการที่จะลดต้นทุนในการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระบบบำบัดน้ำเสียหรือโครงการหมู่บ้านจัดสรรบางโครงการมีการจัดเตรียมสาธารณูปโภคมีระบบการบำบัดน้ำเสียให้แก่หมู่บ้าน แต่ขาดการบำรุงรักษา ทำให้หมู่บ้านเกิดความเสื่อมโทรม เมื่อหลาย ๆ หมู่บ้านได้กระทำการดังกล่าวเหมือน ๆ กันและเป็นระยะเวลาอันนานจึงทำให้แหล่งน้ำเกิดการเน่าเสียและเกิดปัญหามลพิษทางน้ำ จึงทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม หากมีการจัดการ

ไม่ดี น้ำเสียจะก่อให้เกิดผลกระทบไม่ว่าในทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม การท่องเที่ยวและความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อสังคมเกิดความเสียหายในแหล่งน้ำใกล้เคียงและก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในภายหลังหากน้ำเสียที่มีปริมาณมากไหลลงสู่แหล่งน้ำแล้วการลงทุนในการแก้ไขการบำบัดก็เป็นไปได้ยากและจะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนเป็นจำนวนมากส่งผลให้ท้องที่ที่มีการปล่อยน้ำเสียต้องใช้งบประมาณในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นจำนวนมากทำให้เกิดภาระในเรื่องของงบประมาณที่จะต้องใช้ในการบำบัดน้ำเสียอาจส่งผลกระทบต่อการนำงบประมาณไปพัฒนาท้องถิ่นในด้านอื่นๆของประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้

ดังนั้น จึงควรศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำที่เกิดจากหมู่บ้านจัดสรร เพื่อที่หามาตรการในการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากหมู่บ้านจัดสรร โดยศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ว่ากฎหมายดังกล่าวมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ในการบำบัดน้ำเสียในหมู่บ้านจัดสรร เพราะหากไม่มีประสิทธิภาพจะส่งผลกระทบในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณที่มีการปล่อยน้ำเสีย ทั้งยังส่งผลกระทบต่องบประมาณด้านการลงทุนในการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งหากมีการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะแล้วย่อมเป็นการยากที่จะดำเนินการ

แก้ไขและยังเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ จึงกล่าวได้ว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษามาตรการในการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร หากว่าเกิดผลสำเร็จก็จะทำให้ระบบนิเวศและสุขภาพของประชาชนที่อยู่บริเวณนั้น ๆ ดีขึ้น ทั้งยังหาแนวทางเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร อาทิเช่น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 พระราชบัญญัติส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543

2. เพื่อศึกษาถึงกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร

3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำของประเทศไทยตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 พระราชบัญญัติส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 และวิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหรัฐอเมริกา

4. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สมมุติฐานของการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนของประเทศไทยไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังพบปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนและยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรรได้ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางน้ำ จากชุมชนที่มีการบังคับใช้ที่อยู่ในรูปแบบหมู่บ้านจัดสรรไม่สามารถแก้ปัญหามลพิษทางน้ำหรือแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งควบคุมผู้ก่อมลพิษทางน้ำได้ เนื่องจากในหมู่บ้านจัดสรรไม่มีการควบคุมมลพิษอย่างแท้จริงซึ่งในกรณีดังกล่าวอาจก่อให้เกิดภาระแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหมู่บ้านจัดสรร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้ในการควบคุมการปล่อยน้ำเสียของหมู่บ้านจัดสรรที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจจะเป็นกรณีของการออกประกาศกระทรวง หรือข้อกำหนดมาดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในหมู่บ้านจัดสรรและควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยกัน

ขอบเขตของการศึกษา

กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยเริ่มศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชน อาทิเช่น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่จะนำไปใช้ในการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชน รวมทั้งการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากประเทศดังกล่าวข้างต้น ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนเพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในหมู่บ้านจัดสรร อาทิเช่น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543
3. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมายมลพิษทางน้ำให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาและวิจัยค้นคว้า โดยศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารและเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของหนังสือ บทความต่าง ๆ

ในวารสาร สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวบทกฎหมายเพื่อนำข้อมูลมาศึกษาแนวคิดเพื่อหาข้อสรุปและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการแก้ปัญหาามลพิษทางน้ำที่เกิดจากชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ปัญหามลพิษทางน้ำเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศซึ่งปัญหามลพิษทางน้ำเป็นสิ่งที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและทำลายเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมากและมีความเจริญก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชากรอีกทั้งการใช้ทรัพยากรทางน้ำก็มีมากขึ้นสิ่งที่ตามมาคือ มลพิษทางน้ำ

มลพิษทางน้ำมีแหล่งกำเนิดจากหลายแห่งซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ชุมชน ซึ่งในปัจจุบันประชากรได้เข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนเมืองมากขึ้นเพราะด้วยปัจจัยหลาย ๆ ประการและที่อยู่อาศัยในชุมชนเมืองที่ตอบสนองความต้องการมากที่สุด คือหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งในหมู่บ้านจัดสรรจะต้องจัดให้มีการบริการทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบริการสาธารณะ สาธารณูปโภค การจัดให้มีที่ระบายน้ำเสียเพื่อป้องกันการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะทำให้แหล่งน้ำเกิดความเสื่อมโทรมหากหมู่บ้านจัดสรรทุก ๆ หมู่บ้านไม่มีที่ระบายน้ำเสีย ไม่มีการบำบัดน้ำเสียอาจส่งผลกระทบต่อประเทศชาติได้ ทั้งสภาพสังคมไทยหมู่บ้าน

จัดสรรที่พบเห็นในปัจจุบันมีเพียงท่อระบายน้ำฝน ซึ่งไม่ได้สร้างมาเพื่อรองรับน้ำเสียที่ผ่านการใช้งานจากการอุปโภค บริโภคในครัวเรือน เมื่อน้ำฝนรวมกับน้ำเสียและไม่มีการบำบัดและมีการปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะสิ่งที่ตามมาคือ น้ำเน่าเสียทั้งยังทำให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสภาพแวดล้อมของประชาชนที่อยู่ใกล้กับบริเวณแหล่งน้ำ

ประเทศไทยได้มีกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งได้มีการจัดการและควบคุมมลพิษทางน้ำไว้ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ซึ่งได้มีการควบคุมมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดหลักเรื่องผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษเป็นผู้จ่าย⁵ การดำเนินงานและการควบคุมระบบบำบัดน้ำเสยรวมทั้งในประเทศไทยยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการมลพิษทางน้ำเป็นจำนวนมากซึ่งทำให้เกิดการขาดเอกภาพในการจัดการปัญหาทางด้านการทำงานไม่มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ อีกทั้งหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายซึ่งเป็นหลักการที่ช่วยในการปัญหาเรื่องมลพิษแต่ยังไม่อาจที่จะแก้ปัญหาในส่วนของต้นทุนของมลพิษทางน้ำได้

ส่วนหมู่บ้านจัดสรรซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยของชุมชนเมืองก็มีปัญหาในเรื่องของการปล่อยน้ำที่ผ่านการใช้งานแล้วแต่ไม่มีการบำบัด ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษทางน้ำเช่นกัน⁶ ในประเทศไทยได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 ซึ่งในช่วงเวลานั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภคเท่าที่ควรทั้งกฎหมายฉบับนี้ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน หลักการและรายละเอียดเกิดความไม่เหมาะสมหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นไม่มีมาตรการในการแก้ปัญหาการดูแลสิ่งสาธารณูปโภค ไม่มีการดูแลการจัดทำสิ่งสาธารณูปโภคซึ่งอาจทำให้หมู่บ้านจัดสรรเกิดความเสื่อมโทรมได้ ต่อมามีการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 และตราพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ขึ้นมาใช้บังคับแทน ส่วนหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 พ.ศ. 2515 ได้มีการกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลซึ่งให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 แต่อย่างไรก็ตามยังเกิดปัญหาการตีความ ในพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ว่าระบบบำบัดน้ำเสีย การระบายน้ำเสีย

⁵ มาตรา 68 วรรคสอง, พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 บัญญัติว่า

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใดสำหรับการควบคุม กำจัด ลด หรือขจัดมลพิษซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด เว้นแต่ จะได้มีระบบอุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าว ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจสอบและทดลองแล้วว่ายังใช้การได้อยู่แล้ว เพื่อการนี้ เจ้าพนักงานผู้ควบคุมมลพิษจะได้กำหนดให้มีผู้ควบคุมการดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวอีกด้วย

⁶ อานาจ วงศ์บัณฑิต, กฎหมายสิ่งแวดล้อม (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2545) 183.

ตามพระราชบัญญัติ⁷ จัดว่าเป็นบริการสาธารณะ⁷ หรือสาธารณูปโภค⁸ เพราะอาจส่งผลกระทบต่อผู้ทำโครงการหมู่บ้านจัดสรรว่าเป็นสิ่งที่ต้องบังคับให้มีหรือเพียงแต่เป็นสิ่งที่จัดให้มีหรือไม่มีก็ได้

ประเทศไทยในอดีตได้มองข้ามในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติเมื่อทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรมมากขึ้นก็ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงในเรื่องของมลพิษทางน้ำแต่ปัจจุบันก็ยังไม่อาจแก้ปัญหาในเรื่องมลพิษทางน้ำได้ทั้งยังไม่อาจนำน้ำที่ผ่านการใช้แล้วในชีวิตประจำวันกลับมาใช้ใหม่ได้เหมือนอย่างเช่นประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลของประเทศญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค การเงิน ส่งเสริมการบำบัดน้ำเสียภายในประเทศทั้งประชาชนได้ให้ความร่วมมือในการลดมลพิษทางน้ำซึ่งประเทศญี่ปุ่นได้มีการนำหลัก 3R (Reduce Reuse Recycle)⁹ มาใช้เนื่องจากรัฐบาลญี่ปุ่นได้เห็นถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาการปล่อยของเสีย การลดของเสีย และนำสิ่งเหล่านั้นกลับมาใช้ใหม่ซึ่งเป็นการส่งเสริมสังคมในรูปแบบการหมุนเวียน ญี่ปุ่นได้มีการจัดการน้ำเสียโดยนำหลักการ 3R มาใช้เพื่อแก้ปัญหามลพิษ

ทางน้ำโดยโรงงานสาธิตการรีไซเคิลและรีสูบน้ำที่มีชื่อว่า “คิวตะคิว” โดยนำน้ำที่ผ่านการใช้แล้วในครัวเรือนมาทำการรีไซเคิลจนเป็นน้ำสะอาดแล้วส่งไปยังโรงงานไฟฟ้าเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริการัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการถึงปัญหาจากมลพิษทางน้ำเป็นอย่างมากซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญระดับประเทศซึ่งได้มีกฎหมายกลางในการควบคุมมลพิษทางน้ำและนอกจากนั้นในแต่ละมลรัฐก็ได้มีการบัญญัติกฎหมายไว้โดยเฉพาะและมีความสอดคล้องกับกฎหมายกลางซึ่งการจัดการน้ำเสียในสหรัฐอเมริกามีหลายวิธีการแล้วแต่ความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ ส่วนการจัดการน้ำของแต่ละมลรัฐก็มีกฎหมายโดยเฉพาะซึ่งในมลรัฐแคลิฟอร์เนียมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาในเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชนซึ่งในแคลิฟอร์เนียมีโรงบำบัดน้ำเสียชุมชนในเมือง Woodland¹⁰ ทั้งในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มีการควบคุมการใช้น้ำและนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ โดยผู้ว่าการรัฐแคลิฟอร์เนียได้ออกคำสั่งฉุกเฉินให้ควบคุมการใช้น้ำทั่วทั้งรัฐและรัฐบาลแคลิฟอร์เนีย

⁷มาตรา 4, พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 บัญญัติว่า

บริการสาธารณะ หมายความว่า การให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการจัดสรรที่ดินที่กำหนดไว้ในโครงการที่ขออนุญาตจัดสรรที่ดินตามมาตรา 23(4)

⁸มาตรา 3, พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 บัญญัติว่า

สาธารณูปโภค หมายความว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสัญญาหรือแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาต

⁹UNEP RRCAP resources, Reduce Reuse Recycle (3r) in japan (30 may 2017) Reduce Reuse Recycle (3r) <<http://www.env.go.jp/recycle/3r/en/index.html>>

¹⁰Joy Kwanrawee, สิ่งแวดล้อม: โรงงานบำบัดน้ำเสียแคลิฟอร์เนีย (16 กันยายน 2558) สิ่งแวดล้อมโรงงานบำบัดน้ำเสียแคลิฟอร์เนีย <<http://www.bloggang.com>>.

ยังมีมาตรการควบคุมสั่งให้สำนักงานประปาในแต่ละเขตจัดทำรายงานการใช้น้ำประจำเดือน หากครัวเรือนหลังใดสามารถลดการใช้น้ำได้ทางภาครัฐมีนโยบายการคืนภาษีให้กับประชาชน ส่วนการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในรัฐแคลิฟอร์เนียเนื่องจากการประสบปัญหาภัยแล้งขาดแคลนน้ำจึงต้องนำน้ำที่ใช้อยู่มาบำบัดเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่โดยการบริโภคหรือนำกลับไปสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

ส่วนมลรัฐนิวยอร์ก ได้มีการรักษามาตรฐานน้ำให้มีความสอดคล้องกับสุขภาพของประชาชนและมีการป้องกันและควบคุมมลพิษทางน้ำในมลรัฐนิวยอร์ก การดำเนินการของเทศบาลป้องกันไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำเมืองหรือหมู่บ้านที่มีการจัดตั้งขึ้นในมลรัฐนิวยอร์กจะต้องมีการกำจัดของเสียเพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนหรือมีการปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำ เมื่อใดก็ตามที่ได้มีการจัดตั้งหมู่บ้านจะต้องอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายและการบำรุงรักษาจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดเทศบาล ตัวอย่างวิธีการจัดการกับปัญหาน้ำเสียที่ไหลลงสู่คลอง Gowanus¹¹ เมืองบรูคลิน นิวยอร์ก เป็นคลองที่ประสบปัญหากับมลพิษทางน้ำของสหรัฐอเมริกา ซึ่งประชาชนที่อยู่ริมคลองเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากการสร้างผังเมืองแบบเก่าที่สร้างท่อระบายน้ำฝนและท่อระบายน้ำเสียรวมกัน หากฝนตกมาในปริมาณมากน้ำฝนก็จะล้นไปปนกับน้ำเสีย วิธีการแก้ไขโดยการปลูกต้นไม้เพื่อชะลอการไหลของน้ำไม่ให้น้ำเสียปนเปื้อนกับน้ำฝนในช่วงพายุ

ข้อเสนอแนะ

1. มลพิษทางน้ำของหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543

มลพิษทางน้ำอาจมีแหล่งกำเนิดและแหล่งที่มาได้จากหลายสาเหตุแต่หนึ่งในนั้นคือชุมชนที่เป็นหมู่บ้านจัดสรรทั้งหมู่บ้านจัดสรรในประเทศไทยก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นกรุงเทพมหานครหรือในต่างจังหวัด ซึ่งประชาชนในหมู่บ้านก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำและส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศและภาพลักษณ์ของประเทศ

การตีความคำว่า บริการสาธารณะ และ สาธารณูปโภค ตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 แม้ตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “สาธารณูปโภค” หมายความว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสัญญาหรือแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาต และบริการสาธารณะ” หมายความว่า การให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการจัดสรรที่ดินที่กำหนดไว้ในโครงการที่ขออนุญาตจัดสรรที่ดินตามมาตรา 23(4) ไว้ก็ตาม แต่จากคำนิยามดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงว่าระบบบำบัดน้ำเสียว่าเป็นสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะจึงต้อง

¹¹ Ninga Kasama, นิวยอร์กกับการแก้ปัญหาน้ำเสียปะปนไหลลงคลองด้วยถังขยะต้นไม้ม (7 กรกฎาคม 2560) นิวยอร์กกับการแก้ปัญหาน้ำเสียปะปนไหลลงคลองด้วยถังขยะต้นไม้ม < <http://www.medium.com/2-000-gallon>>.

มีการระบุไว้ ให้เกิดความชัดเจนว่าสิ่งใดบ้างที่เป็นสาธารณูปโภคในโครงการหมู่บ้านจัดสรร และระบบบำบัดน้ำเสียจัดว่า เป็นสาธารณูปโภค หรือบริการสาธารณะ เพราะจะเกิดความแตกต่างกันระหว่างสาธารณูปโภคกับบริการสาธารณะ หากจัดให้ระบบบำบัดน้ำเสียเป็นสาธารณูปโภค การจัดให้มีสาธารณูปโภคก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และมาตรฐานข้อกำหนดของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน แต่หากจัดให้ระบบบำบัดน้ำเสียเป็นบริการสาธารณะซึ่งบริการสาธารณะเป็นการให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในโครงการจัดสรรที่ดินที่กำหนดไว้ในโครงการตามมาตรา 4 ซึ่งจะจัดให้มีหรือไม่ก็ได้ เป็นเรื่องความสมัครใจของผู้จัดสรรที่ดินหรือบริการสาธารณะอาจเกิดขึ้นได้อีกทางหนึ่งโดยนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเป็นผู้จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการของสมาชิกเพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

1) ในกรณีของการขาดเอกภาพในการจัดการ ควรที่จะมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหามลพิษโดยตรง เช่น ให้กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหามลพิษมีอำนาจในการกำกับดูแลหน่วยงานอื่นแก้ไขปัญหาในส่วนที่ตนรับผิดชอบอย่างจริงจัง เช่น ให้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสำหรับเจ้าของและผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษเก็บบันทึกสถิติและข้อมูลในการทำงานของระบบบำบัดของตนเมื่อพิจารณาให้

เชื่อมโยงกับแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร โดยให้เจ้าของแหล่งกำเนิดบันทึกสถิติและรวบรวมของแต่ละหมู่บ้านให้แก่หน่วยงานเพื่อนำเสนอต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

2) ในกรณีที่หน่วยงานแต่ละหน่วยงานก็มีมาตรฐานในการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดไม่เหมือนกันควรที่จะมีหน่วยงานกลางเข้ามาเป็นผู้ประสานงานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงาน มิฉะนั้นอาจส่งผลกระทบในการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดและอาจทำให้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งในเรื่องของมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทั้งกับมาตรฐานคุณภาพน้ำต้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ หากมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทั้งมีความเข้มงวด มาตรฐานคุณภาพน้ำก็ต้องมีความเข้มงวดไปด้วยเช่นกันหากไม่มีความสัมพันธ์กันก็อาจเกิดปัญหาอีกได้ทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น ต้องจ่ายค่าบำบัดน้ำเสียเป็นจำนวนมากซึ่งเกินความจำเป็น

3) การนำหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเป็นส่วนท้ายสุดที่จะต้องนำมาพิจารณาซึ่งเป็นส่วนที่ดีที่มีหลักการดังกล่าวแต่ประการแรกจะต้องมีการแก้ไขปัญหาค้นหาต้นเหตุก่อน เช่น กรณีที่เจ้าของแหล่งกำเนิดจะต้องดำเนินการขึ้นพื้นฐานก่อน เช่น กรณีแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำจากชุมชนในหมู่บ้านจัดสรรโดยติดตั้งถังดักไขมันหรือการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนซึ่งจัดให้มีในทุกบ้าน ในกรณีดังกล่าวหากประชาชนไม่มีทุนทรัพย์ในการติดตั้งถังดักไขมันหรือการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือน ผู้ศึกษาพึงปรารถนาว่าควรให้ภาครัฐให้การ

สนับสนุนในการจัดตั้งถังดักไขมันหรือที่บำบัดน้ำเสียขนาดเล็กยอมให้แกชุมชน หมู่บ้านจัดสรร อย่างเช่นเดียวกับการที่รัฐได้สนับสนุนในเรื่องของกล่องสัญญาณโทรศัพท์ให้แก่ประชาชน

3. นำหลักการ 3R มากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมประเทศไทย เป็นประเทศที่ประสบกับปัญหาในการจัดการมลพิษทางน้ำแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษทางน้ำก็ตามแต่ก็ยังประสบปัญหาเช่นเดิมประเทศไทยควรนำวิธีการแบบญี่ปุ่นมาใช้ กล่าวคือในเรื่อง ของหลักการ 3R มาบริหารจัดการกับสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการลดการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยให้

ักเก็บน้ำเสียในบ่อบำบัดน้ำเพื่อที่จะนำน้ำเหล่านั้นกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้งโดยสร้างความเคยชิน และมีความรู้สึกถึงความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนกับภาครัฐและส่งเสริมให้สถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับหลักการ 3R เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจและรู้จักคุณค่าของน้ำ ประเทศไทยควรมีระบบบำบัดน้ำแยกระหว่างน้ำฝนกับน้ำเสียที่ผ่านการใช้แล้ว ทั้งภาครัฐ และเอกชนต้องให้ความร่วมมือกัน เช่น การจัดกิจกรรมและการให้ความรู้ในการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน ดังเช่นประเทศญี่ปุ่น หากหมู่บ้านใดไม่ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลของประเทศญี่ปุ่นจะจัดบ่อเกรอะซึ่งเป็นวิธีการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนชนิดหนึ่ง ทั้งจัดให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียให้เพียงพอและสามารถปฏิบัติงานได้จริง

บรรณานุกรม

แดงอ่อน มั่นใจตน, “ประชารวมใจ ถิ่นความสดใสให้คลองแสนแสบมหกรรมรวมใจเพื่อสายน้ำ” (2548) 27:9633 วารสารมหกรรมรวมใจเพื่อสายน้ำ

อำนาจ วงศ์บัณฑิต, กฎหมายสิ่งแวดล้อม (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2545)

Joy Kwanrawee, สิ่งแวดล้อม: โรงงานบำบัดน้ำเสียแคลิฟอร์เนีย (16 กันยายน 2558) สิ่งแวดล้อม โรงงานบำบัดน้ำ เสียแคลิฟอร์เนีย <<http://www.bloggang.com>>

Ninga Kasama, นวัตกรรมกับการแก้ปัญหาน้ำเสียปะปนไหลลงคลองด้วยถังขยะต้นไม้ (7 กรกฎาคม 2560) นวัตกรรม ถังการแก้ปัญหาน้ำเสียปะปนไหลลงคลองด้วยถังขยะต้นไม้ <<http://www.medium.com/2-000-gallon>>

UNEP RRCAP resources, Reduce Reuse Recycle (3r) in japan (30 may 2017) Reduce Reuse Recycle (3r) <<http://www.env.go.jp/recycle/3r/en/index.html> >